

10 vragen aan specialist gehoorverlies Paul Verbraak *door Margot Bouwens*

Paul Verbraak is specialist gehoorverlies bij GGMD. Hij biedt hulp aan mensen die te maken hebben met plots- of laatdoofheid of gedeeltelijk gehoorverlies. Hij krijgt 1001 vragen. Een hulpvraag die hij regelmatig krijgt, gaat over zich buitengesloten voelen en erbij willen horen.

1. Wat doet een specialist gehoorverlies precies?

Samen met de plots- of laatdove bespreek ik de hulpvraag en inventariseer ik welke hulpverlening nodig is. Als dat maatschappelijk werk is, bied ik de hulp zelf. Als maatschappelijk werker heb ik al tien jaar ervaring met mensen die plots- of laatdoof zijn. Is geestelijke gezondheidzorg nodig, dan verwijst ik afhankelijk van de klacht bijvoorbeeld naar onze psycholoog of psychiater. Ik blijf dan wel betrokken omdat ik de hulp ook coördineer. Dat wil zeggen dat ik contact houdt met de cliënt en met de hulpverlener om te kijken of de geboden hulp tegemoet komt aan de vraag en of dat er nog andere vragen zijn.

2. Waarom werk je graag met plots- en laatdoven?

Wat het werk extra leuk maakt, is dat je mensen echt verder kunt helpen. Veel plots- en laatdoven hebben de drive om iets aan hun situatie te doen. We zetten samen een traject in en dan zie je vooruitgang. Je kunt echt iets voor ze betekenen. In de reguliere hulpverlening is de expertise die wij in huis hebben niet aanwezig. Dit maakt dat mensen zich niet gehoord voelen en soms ook gewoonweg niet de informatie krijgen die ze nodig hebben. Die krijgen ze bij ons wel. Dat maakt het werk bijzonder.

3. Kan een plots- of laatdove dit werk ook doen?

Ja, die kunnen dit ook prima. Bij GGMD werken verschillende medewerkers die doof, plots- of laatdoof of slechthorend zijn. De organisatie is daarop ingericht. Wat denk ik wel nodig is voor dit werk, is dat ze hun eigen plots- of laatdoofheid een plekje hebben kunnen geven. Pas dan kun je een ander helpen.

4. Wat zijn veelvoorkomende hulpvragen bij plots- en laatdoven?

De variëteit aan vragen die ik krijg is enorm. Mensen willen informatie over hulpmiddelen en voorzieningen. Dan geef ik informatie over bijvoorbeeld een schrijftolk, een cursus spraakafzien of NmG (Nederlands ondersteund met gebaren) of flitsapparatuur (wek- en waarschuwingssystemen). Daarnaast willen mensen weten welke vormen van hulp er zijn. Of ze willen hun verhaal kwijt en zoeken een luisterend oor bij een buitenstaander die weet waar het over gaat bij plots- en laatdoofheid. Dat is heel begrijpelijk als de grond zo onder je voeten wordt weggeslagen, je je zintuigen anders moeten leren gebruiken en je op een andere manier moet communiceren. Soms is de familie er ook bij. Dan kan ik bijvoorbeeld duidelijk maken waarom iemand niet meer mee wil naar feestjes of soms weinig energie heeft. Of ik kan het belang van een cursus NmG voor het hele gezin kracht bijzetten. Als hulpverlener ben ik soms een veilige haven, waar mensen tijdelijk terecht kunnen als ze het even niet meer weten. Samen gaan we dan op zoek hoe het systeem (familie, vrienden, collega's, mensen die ze kennen van de vrijetijdsbesteding etc.) de vraag van de plots- of laatdove weer kan opvangen, hen tot steun kan zijn. Dat is tenslotte een van de doelen van de hulpverlening.

5. *Krijg je veel vragen over zich buitengesloten voelen en erbij willen horen?*

Ja, dat is wel de belangrijkste hulpvraag en een terugkerend thema in alle gesprekken. Het vermijden van feestjes, verjaardagen en etentjes aan grote tafels. Een veelgehoorde opmerking is dan: ik beleef er geen plezier meer aan, het kost me alleen maar energie. Mensen weten vaak niet hoe ze met plots- en laatdoven kunnen communiceren. En het vraagt om een flinke dosis assertiviteit om mensen constant te vertellen wat jij nodig hebt om goed te kunnen communiceren, mee te kunnen doen. Dat als je keus hebt het bij een etentje fijner is om aan een ronde tafel te zitten en aan een tafel waar een grote lamp boven hangt zodat je het gezicht van mensen goed kunt zien. En dat je in plaats van de hele familie een select gezelschap voor je verjaardag uitnodigt. Die assertiviteit daar zijn speciale cursussen voor; dat is een leerproces.

6. *Hoe help je mensen bij deze hulpvraag?*

Mijn rol is mensen die aanlopen tegen eenzaamheid, of die het gevoel hebben er niet bij te horen of zich buitengesloten voelen, te stimuleren om op zoek te gaan naar oplossingen die haalbaar zijn. Zodat dat nare gevoel vermindert. Daarvoor is het nodig zelf de regie meer in handen te nemen; op een manier die bij je past. Je helemaal afsluiten is geen optie, het is van belang om mensen te blijven ontmoeten. Daar help ik bij. Zo zijn er hulpmiddelen, zoals een schrijftolk. Laatst was ik bij iemand die van het bestaan niet wist. Ik heb haar toen kennis laten maken met een schrijftolk. Er ging een wereld voor haar open. Natuurlijk is het wennen om een schrijftolk mee te nemen, en die heeft dan ook nog een toetsenbord en een scherm bij zich, maar het went snel en het is heel prettig bij een groepsgebeuren. Het is echt niet nodig altijd genoeg te nemen met een minimum aan informatie. En wat in de familie- en vriendenkring goed helpt, is een cursus NmG. Die cursus kan ook thuis gegeven worden zodat iedereen mee kan doen. Bijkomend voordeel is dat het bij alle aanwezigen het bewustzijn vergroot over wat nodig is om te communiceren.

7. *Werk je daarbij ook samen met andere disciplines?*

Ja, zeer zeker. Bijvoorbeeld een gebarendocent die de cursus NmG geeft. Of een trainer die de training 'Opkomen voor jezelf' verzorgt. Meerwaarde van deze training is dat je daar met elkaar praat over hoe je bepaalde situaties kunt oplossen. Verder werk ik samen met een specialist hulpmiddelen, bijvoorbeeld van OORzaken, die mensen kan informeren en van onafhankelijk advies kan voorzien over alle mogelijke hulpmiddelen en voorzieningen. Bij OORzaken kunnen mensen ook apparatuur uitproberen zoals telefoons, ringleidingen, flits- en solo-apparatuur. Of loopbaanbegeleiders die mensen op het werk helpen met eventueel benodigde aanpassingen. Zij helpen ook als er (ander) werk gevonden moet worden. Loopbaanbegeleiders kunnen ook helpen om collega's te informeren over hoe ze het beste kunnen communiceren. Zodat de plots- of laatdove ook op het werk het gevoel heeft er helemaal bij te horen. En als dat nodig is, werk ik samen met een psycholoog, bijvoorbeeld als mensen depressief zijn geworden. Want dat kan ook een gevolg zijn van het gevoel buitengesloten te worden. Maar over het algemeen komen de mensen zo op tijd dat ze met relatief lichte ondersteuning als een training, loopbaanbegeleiding of maatschappelijk werk

zelf weer verder kunnen.

8. *Wat vind je mooi aan je werk als specialist gehoorverlies?*

Dat ik mensen steun kan bieden zodat ze weer stappen kunnen zetten. Door ze zelf te helpen, een luisterend oor te bieden of door ze in contact te brengen met andere hulpverleners als meer of andere hulp nodig is. Het verbaast me elke keer weer dat plots- en laatdoven in het medisch circuit tegen muren aanlopen. Dat in die kringen naast medische kennis zo weinig kennis is over andere vormen van communicatie of ondersteuning bij het verwerken van het verlies van het gehoor. Dat men die informatie pas krijgt na aanmelding bij een gespecialiseerde organisatie als GGMD.

9. *Wanneer raad je iemand aan hulp te zoeken?*

Als mensen te maken krijgen met plots- en laatdoofheid is zo snel mogelijk hulp zoeken het beste. Dat hoeft niet gelijk hulpverlening te zijn, maar informeer je. Steek je licht op over wat er allemaal mogelijk is bijvoorbeeld qua hulpmiddelen of rouwverwerking, want dat hoort er ook bij. Doe jezelf niet tekort.

10. *Heb je nog tips?*

Durf te vragen of mensen rekening met je houden bij het communiceren. Anderzijds, laat mensen zelf beslissen wat ze in je willen investeren. Plots- en laatdoven hebben vaak het gevoel dat ze al een groot beroep op hun omgeving doen. Ze vullen bijvoorbeeld in gedachte zelf al in dat iemand geen gebarencursus wil doen. Dat is niet terecht, laat de beslissing daar liggen waar die hoort: bij degene die de cursus al dan niet gaat doen.

Durf hulp te vragen, dat is geen schande en kan je alleen maar verder helpen. Bij GGMD heb je de regie zelf in de hand. Jij bepaalt wanneer het genoeg is en je weer zelfstandig verder kunt.

Zoek contact met andere plots- en laatdoven. Het besef dat je niet de enige bent, en te zien hoe een ander ermee omgaat, helpt je een stapje verder. Dus zoek naast professionele hulp ook de gezelligheid en herkenning bij lotgenoten, bijvoorbeeld bij de Stichting Plotsdoven. Want alle twee is broodnodig.

Betalingsverzoek donateurs

Na de oproep in het decembernummer van "Plotsdoof" hebben al veel van u hun bijdrage voor 2013 overgemaakt. Waarvoor dank!

Binnenkort versturen wij betalingsverzoeken aan de donateurs die nog niet hebben betaald. Maar u hoeft hier niet op te wachten.

U kunt uw bijdrage nu al overmaken op ING rekening 82080 t.n.v. Stichting Plotsdoven te Houten. Vermeld bij uw betaling s.v.p.: "Donatie 2013". De minimum donatie is € 25,00. Dat is één van de nieuwe subsidie-eisen van het ministerie van VWS. Door vermindering van de subsidie is uw donatie nog belangrijker! Alvast hartelijk dank voor uw bijdrage!

Albert Bouma, penningmeester.